

Scuola Grande di San Rocco (5. X.), Mostra del Tiziano (6. X.), Biblioteca Nazionale Marciana (12. X.), Istituto Ellenico di studi Bizantini e Neo-Ellenici i Scuola Dalmata dei SS. Giorgio e Trifone (19. X.), Società Europea di Cultura (25. X.), Fondazione Giorgio Cini (26. X.). Počasćeni smo bili gratis koncertima: Basilica dei Frari 5. listopada; Chiesa di S. Stae 20. X.; Fondazione Scientifica Querini Stampalia 26. X. Svećano zatvaranje Tećaja prirećeno je 31. X. u Istituto Veneto di scienze lettere ed arti.

Potrebno je istaći da je svaki polaznik Tećaja mogao sa sobom po povrtku ponijeti višestruku korist, u prvom redu stručno — znanstvenu ukoliko je svakome pružena prilika da se kroz »lezioni ed esercitazioni«, kako paleografije tako i diplomatike, sretne sa stručnim problemima s kojima se inaće svakodnevno susreće u svojim tekućim poslovima. Pripomenuo bih da su susretljivi, vrlo strpljivi i nadasve stručni predavaći namjerno odabirali radne tekstove (isprave) iz povijesti naroda kojima su polaznici pripadali. Zamjetna je bila briga organizatora i za polaznike iz siromašnjih zemalja. Na svakom nam je koraku iskazivana pažnja i skrb, tako da smo se vratili u svoje radne sredine zadovoljni kako predavanjima tako i smještajem u hotelu »Bonvecchiati«, obogaćeni novim vrijednim poznanstvima i sadržajnim kolegijalnim druženjem, poželjevši da se sve to ponovi, a sve zahvaljujući vrhunskoj organizaciji i koncepciji rada iskusnog domaćina od kojega smo se zahvalno rastali.

Posebice na kraju valja istaći ćelnu ulogu u voćenju Tećaja docent dr. G. Migliardi O' Riordan Colasanti kojoj je istekao mandat (privremene) direktorice Archivio di Stato di Venezia neposredno po završetku Tećaja, a na njezino mjesto došao dr. Paolo Selmi, jedan od predavaća na Tećaju kojemu je vijest o izboru dojavljena upravo preko predavanja »La cancelleria veneziana« (10. listopada). U svojstvu znanstvene voditeljice Tećaja (Direzione scientifica) nalazila se dr. Maria Francesca Tiepolo, donedavno direktorica Archivio di Stato di Venezia, kojoj je u mnogim poslovima pri ruci bila dr. Manuela Baroni (Segreteria scientifica). Organizacija (Segreteria organizzativa) bila je povjerena dr. Giovanni Giacomelli kojoj je opet u mnogo ćemu pri ruci bio g. Roberto Dei Fogolari. (K. ČVRLJAK).

ANKICA PANDŽIĆ, »PET STOLJEĆA ZEMLJOPISNIH KARATA HRVATSKE, KATALOG«, ZAGREB 1988. Internacionalno udruženje kolekcionara starih zemljopisnih karata (IMCOS) uz svesrdnu pomoć Povijesnog muzeja Hrvatske organiziralo je početkom listopada 1988. g. u Zagrebu i Dubrovniku dvodnevni simpozij na temu »Pet stoljeća zemljopisnih karata Hrvatske«. Kako je rijeć o vrlo starim kartama neprocjenjive vrijednosti, koje prikazuju prostor današnje Hrvatske, zamisao da se u sklopu simpozija organizira istoimena izložba bila je dogaćaj prvorazrednog znaćaja. Na izložbi su prezentirane originalne karte, atlasi, putopisi i kronike od kraja 15. do kraja 19. stoljeća. Uz karte Hrvatske, Slavonije i Dalmacije predstavljene su i karte Austrije, Italije i Ugarske jer su pojedini dijelovi našeg područja tada bili u sastavu tih zemalja.

Povodom ove, za nas vrlo znaćajne te veoma edukativne izložbe, kustos kartografske zbirke Povijesnog muzeja Hrvatske, Ankica Pandžić uložila je ogroman stvaralaćki napor u izradi popratnog kataloga. »Pet stoljeća zemljopisnih karata Hrvatske«. Istovremeno su Muzej dubrovaćkog pomorstva i Anica Kisić objavili katalog izložbe koja je bila svojevrsna nadopuna zagrebaćkoj, a održavala se u Dubrovniku pod naslovom »Obala Hrvatske na pomorskim i geografskim kartama od 16. do 19. stoljeća«. Oba kataloga zajedno daju nam uvid u cjelokupan inventar starih karata Hrvatske koje su nastale u 500-godišnjem razdoblju. Katalog »Pet stoljeća zemljopisnih karata

Hrvatske« tematski je podijeljen na pet dijelova. To su, idući redom izlaga- nja: tekstualni dio na hrvatsko-srpskom i engleskom jeziku; katalog; popis kartografa, crtača, bakrorezaca i izdavača; popis ilustracija; literatura.

Na 15-ak stranica teksta autorica nas upoznaje s povijesno-geografskim uvjetima koji su prethodili nastanku karata, s počecima kartografskog stva- ralaštva te nas kronološkim redom od 15.—19. st. upoznaje s vrsnim svjet- skim kartografima i njihovim kartama tematski vezanim za područje Hrvat- ske. Spomenimo samo Petu tablu Evrope iz Geografije K. Ptolomeja, Ulm 1482. g. (kat. br. 1) na kojoj su naši krajevi i Jadransko more prilično vjerno prikazani. Autorica nadalje izdvaja, prema području koje prikazuje, dvije vrste karata te ih vrlo sistematično razrađuje. To su karte kontinentalnih područja izrađivane u samostanima Austrije i Ugarske po nalogu nekog vla- dara, pretežno u vojne svrhe. Na tim kartama, koje su stvarali vrsni austrij- ski i ugarski kartografi kao A. Hirschvogel, W. Lazius i dr., ali i kartografi našeg porijekla I. Klobučarić i S. Glavač, prikazani su dijelovi unutrašnje Hrvatske i Slavonije. Međutim, nije bio rijedak slučaj da su te karte prika- zivale i nepoznata područja s izmišljenim objektima. Kao rezultat naše po- morske orijentacije uz tzv. kontinentalne karte koje prikazuju unutrašnjost, nezaobilaznu i vrlo važnu ulogu u povijesti kartografije odigrale su i pomor- ske karte s prikazom naše obale i otoka, tzv. portulani i izolari.

Prof. Pandžić je ne bez razloga najviše pažnje posvetila upravo tim kar- tama i tako se na neki način »odužila« i našim kartografima P. Kopicu, V. D. Volčiću, M. R. Koluniću i N. Bonifačiću, koji su uz vrsne majstore P. Vescon- ta, A. Bianca, G. F. Camocia, G. Gestaldia izrađivali portulane i izolare. U drugom, najopsežnijem dijelu knjige-katalogu, autorica nas vrlo temeljito upo- znanje s cjelokupnim izloženim materijalom. U opisu kataloških jedinica dati su podaci geografskog, geografsko-političkog i povijesno-političkog karaktera koje nalazimo i na samim kartama.

Kako se većina karata naših kartografa iz ranijih razdoblja nalazi izvan granica naše zemlje, mnoge od njih iz razumljivih razloga nisu mogle biti prezentirane. Zahvaljujući suradnji s pojedinim institucijama u nas i u ino- zemstvu, kao i privatnim kolekcionarima, većina karata je prvi put bila prikazana široj javnosti. Listajući katalog zamjećujemo izrazitu dominaciju karata stranih kartografa, dok su od majstora našeg porijekla zastupljeni samo P. Kopic, S. Glavač, P. R. Vitezović iz 16. i 17. st., J. Bedeković, A. Pata- čić, i I. Dizma Florijančić iz 18. st., te J. R. Kvaternik s kartom školstva u Hrvatskoj i Slavoniji iz 19. st.

Ako pak izvršimo brojčanu analizu, dolazimo do podataka da od 214 ukupno predstavljenih karata svega su 8 izradili navedeni »domaći karto- grafi. Osebnju estetsku vrijednost katalogu nadasve daje bogatstvo ilustra- cija. Na 114 stranica kataloga svoje mjesto našlo je 55 faksimila karata, od kojih čak 12 u boji. Katalog završava popisom svih kartografa, crtača i iz- davača zastupljenih na izložbi, popisom ilustracija i literature. Iako napisan kao katalog, svojim sadržajem i bogatstvom prezentiranih karata on je i više od toga. Napisan je na način na kakav se kod nas još nije prikazao jedin- stveni prikaz svih kartografa i njihovih karata što su tematski vezane za područje današnje Hrvatske. Uzevši u obzir sve navedene kvalitete, osim informacije, katalog »Pet stoljeća zemljopisnih karata Hrvatske« može poslužiti i kao edukativno sredstvo za sadašnje i sve buduće generacije geo- grafa i onih koji se tom tematikom bave. (Ž. RICHTER).

OSOBLJE ARHIVA HRVATSKE PRED 50 GODINA. Potkraj 1990. god. poslao nam je uvaženi arhivski stručnjak Arhiva Hrvatske u mirovini, veoma zaslužni arhivista i povjesničar dr. Josip Buturac uzvratnu čestitku u povodu